

Case-esimerkki: Oppivelvolliset

- Esimerkkikuvauksia, miten urasuunnittelutaitojen kokonaisuus sujahtaa osaksi perusopetuksen, ammatillisen toisen asteen ja lukion perustoimintaa
- Mitkä urasuunnittelutaidoista korostuvat näissä kohderyhmissä ja ympäristöissä
- Miten urasuunnittelutaitoja opitaan ja opetetaan ja minkälaiset oppimisympäristöt tukevat

Urasuunnittelutaidot perusopetuksessa

Urasuunnittelutaitojen oppimisen ja opettamisen taustalla oleva ohjaus ja sääntely, mm.

- **Lait ja asetukset**
  - Oppivelvollisuuslaki (L1214/2020)
  - Perusopetuslaki – ja asetus (L 628/1998, A 852/1998)
- **Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet**
- **Hyvän ohjauksen kriteerit**
- **Elinikäisen ohjauksen strategia 2020-2028**
- **Karvi:** [Opinto-ohjauksen uusien muotojen arvioinnin loppuraportti](#)
  - Ohjauksen oikea-aikaisuudessa sekä työelämätietoutteen ja urasuunnitteluun liittyvässä ohjauksessa on kehittämistarpeita.
  - Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta tulee kehittää ja seurata.
- **Elinikäisen ohjauksen kansallinen arviointitutkimus (Elontila):** ”Urasuunnittelutaitojen kehittäminen tulee ottaa painopistealueeksi.”
- **Kansallinen urasuunnittelutaitojen viitekehys**

Tarkoittaa erityisesti urasuunnittelutaitojen vahvistamiseen panostamista.

Urasuunnittelutaidot perusopetuksessa – Hyvän ohjauksen kriteerit

- Ohjauksessa tuetaan oppijan itsetuntemuksen kehittymistä
- Lisätään oppijan tietämystä eri koulutus- ja uravaihtoehtoista.
- Työelämään tutustumisjaksot (TET) mahdollistavat työelämään tutustumisen.
- Hyvä ohjaus tukee urasuunnittelutaitojen kehittymistä, kun
  - oppijan taidot hyödyntää tietoa ja tehdä päätöksiä kehittyvät
  - oppija yhdistää vahvuuksiaan koulutusvaihtoehtoihin
  - oppija tunnistaa omia kiinnostuksen kohteitaan, mahdollisuuksiaan ja tuen tarpeitaan
  - oppijan urasuunnittelutaidot sekä usko tulevaisuuteen vahvistuvat
  - ohjaus valmentaa jatkokoulutusvalintaan ja sitouttaa oppijan tähän prosessiin
  - ohjaus avaa koulutusvaihtoehtojen vaikutuksia uravaihtoehtoihin.

Taitoalueet ja osa-alueet, jotka korostuvat erityisesti perusopetuksessa

MINÄ
YKSILÖNÄ

1. ITSE- TUNTEMUS

- 1.1 Oma elämäntarina
- 1.2 Voimavarat ja työkyky
- 1.3 Tunteet ja toimintatavat
- 1.4 Arvot
- 1.5 Motivaatiotekijät
- 1.6 Kiinnostuksen kohteet
- 1.7 Suhtautuminen työhön ja opiskeluun

2. OSAAMIS- IDENTITEETIN RAKENTAMINEN

- 2.1 Osaaminen ja vahvuudet
- 2.2 Osaamisen soveltaminen
- 2.3 Kehittymiskohteet
- 2.4 Käsitys itsestä oppijana
- 2.5 Uusien taitojen opettelu

3. OMA TULEVAISUUS JA MUUTOSKYKY

- 3.1 Haaveet ja unelmat
- 3.2 Ongelmanratkaisu
- 3.3 Luovuus
- 3.4 Päätöksenteko
- 3.5 Tavoitteet
- 3.6 Varautuminen
- 3.7 Resilienssi
- 3.8 Epävarmuuden sietäminen

4. TOIMINTA- YMPÄRISTÖN TUNTEMINEN

- 4.1 Mahdollisuudet ja reunaehdot
- 4.2 Työmarkkinat
- 4.3 Koulutus ja opiskelu
- 4.4 Yhteiskunnan rakenteet
- 4.5 Ekososiaaliset tekijät

5. VUORO- VAIKUTUS JA YHTEISTYÖ

- 5.1 Osaamisen sanoittaminen
- 5.2 Viestintä
- 5.3 Vuorovaikutus työssä, opiskelussa ja omissa verkostoissa
- 5.4 Avun pyytäminen ja hyödyntäminen
- 5.5 Yhteiskunnan tarjoamat palvelut
- 5.6 Työnhakutaidot

6. TOIMINTA- YMPÄRISTÖN TULEVAISUUDEN HAHMOTTAMINEN

- 6.1 Vaihtoehtoiset polut
- 6.2 Yhteiskunnan muutokset
- 6.3 Globaalit muutokset

MINÄ OSANA
YHTEISÖJÄNI JA
YHTEISKUNTAA

AINA ON
HYVÄ IKÄ
SUUNNITELLA
URAA

Urasuunnittelutaidot perusopetuksen arjessa

- Perusopetuksen oppilaanohjaus on urasuunnittelutaidon alkuopetusta.
- Urasuunnittelutaitojen opettaminen kuuluu kaikille.
- Viitekehyksen ja osaamiskehikon taitoalueiden osa-alueista painottuu tietyt asiat perusopetuksessa:
  - Laaja-alaiset osaamistavoitteet osana kaikkien työtä
  - Laaja-alaiset tavoitteet ja sisältöalueet oppilaanohjauksessa
- Karvin selvityksen (2024) mukaan:
  - Ohjauksen oikea-aikaisuudessa sekä työelämätietoutteen ja urasuunnitteluun liittyvässä ohjauksessa on kehittämistarpeita.
  - Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta tulee kehittää ja seurata.

Urasuunnittelutaidot perusopetuksessa

– Kaikki ohjaavat: laaja-alaiset osaamistavoitteet ja urasuunnittelutaitojen viitekehys

	Taitoalue 1 Itsetuntemus	Taitoalue 2 Osaamisidentiteetin rakentaminen	Taitoalue 3 Oma tulevaisuus ja muutoskyky	Taitoalue 4 Toimintaympäristön tunteminen	Taitoalue 5 Vuorovaikutus ja yhteistyö	Taitoalue 6 Toimintaympäristön tulevaisuuden hahmottaminen
Kaikki ohjaavat	<p>1.1 Oma elämäntarina: Oman taustansa ja kulttuuriperintönsä arvostaminen (L2)</p> <p>1.2 Voimavarat ja työkyky: Oman oppimistavan ja -strategian tunnistaminen (L1)</p> <p>1.5 Motivaatiotekijät: Elinikäisen oppimishalun synnyttäminen (L1)</p> <p>1.6 Kiinnostuksen kohteet ja 1.7 Suhtautuminen työhön ja opiskeluun: Myönteisen asenteen synnyttäminen työtä ja työelämää kohtaan. (L6)</p>	<p>2.1 Osaaminen ja vahvuudet: Oppimaan oppimiseen ohjaaminen (L1)</p> <p>2.2 Osaamisen soveltaminen: Työelämäntuntemuksen hankkiminen ja oman osaamisen tunnistaminen. (L6)</p>	<p>3.2 Ongelmanratkaisu: Tiedon käyttö ongelmanratkaisussa, argumentoinnissa, päättelyssä johtopäätösten tekemiseen (L1)</p> <p>3.4 Päätöksenteko: Kestävään elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin ohjaaminen. (L3)</p> <p>3.5 Tavoitteet: Sisukkuuteen ja työn loppuunsaattamiseen kannustaminen. (L6)</p> <p>3.5 Tavoitteet: Tavoitteellisuuden ja suunnitelmallisuuteen opettaminen (L1)</p> <p>3.7 Resilienssi: Uusiin mahdollisuuksiin tarttumiseen rohkaiseminen (L6)</p> <p>Muutostilanteisiin totuttaminen (L6)</p>	<p>4.2 Työmarkkinat: Lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteiden ja keskeisiä toimialojen tunnistaminen (L6)</p> <p>4.2 Työmarkkinat: Havaintojen tekeminen, tiedon hakeminen ja arviointi (L1)</p> <p>4.4 Yhteiskunnan rakenteet: Kansalaisyhteiskuntaan osallistuminen (L7)</p> <p>4.5 Ekososiaaliset tekijät: Ympäristön suojelemisen merkityksen kokeminen (L7)</p>	<p>5.2 Viestintä: Mielipiteen esittämisen harjoittelu (L2)</p> <p>5.2 Viestintä ja 5.3 Vuorovaikutus työssä, opiskelussa ja omissa verkostoissa: Ryhmätoiminnan, projektityöskentelyn ja verkostoitumisen harjoittelu (L5)</p> <p>5.5. Yhteiskunnan tarjoamat palvelut: Tieto ja viestintätekniikan käytön harjoittelu vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa (L5)</p> <p>5.6 Työnhakutaidot: Työelämään tutustuminen ja yhteistyön harjoittelu koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa (L6)</p>	<p>6.1 Vaihtoehtoiset polut: Vaihtoehtojen tunnistaminen ja eri näkökulmien ennakkoluuloton yhdistäminen (L1)</p> <p>6.1 Vaihtoehtoiset polut: Menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksien sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtojen tunnistaminen (L7)</p>

Urasuunnittelutaidot perusopetuksessa

– Oppilaanohjaus: tavoitteet ja sisältöalueet sekä urasuunnittelutaitojen viitekehys

	Taitoalue 1 Itsetuntemus	Taitoalue 2 Osaamisidentiteetin rakentaminen	Taitoalue 3 Oma tulevaisuus ja muutoskyky	Taitoalue 4 Toimintaympäristön tunteminen	Taitoalue 5 Vuorovaikutus ja yhteistyö	Taitoalue 6 Toimintaympäristön tulevaisuuden hahmottaminen
Oppilaanohjaus	<p>T4 Valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen.</p> <p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p>	<p>T2 Oppimiskokemusten sekä oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen.</p> <p>T3 Oman osaamisen arviointi taitojen, vahvuuksien, kykyjen ja oppimiskohteiden tunnistaminen.</p> <p>Valmius muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan.</p> <p>S1 Oppiminen ja opiskelu</p>	<p>T1 Vastuun ottaminen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista.</p> <p>T5 Pitkän ja lyhyen aikavälin tavoitteiden asettaminen, suunnitelmien tekeminen ja niiden toteutumisen arviointi.</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p>	<p>T6 Työn merkitys tunnistaminen ja osaamisen merkityksen tunnistaminen työelämässä ja työllistymisessä.</p> <p>T7 Eri työtehtävissä tarvittavan osaamisen, vuorovaikutus- ja viestintätaitojen tunnistaminen.</p> <p>T8 Tietoa Suomen koulutusjärjestelmästä, koulutus- ja työelämä-tietoa sekä Suomesta että ulkomailta.</p> <p>S4 Työelämään tutustuminen</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>	<p>T9 Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen käyttämisen opettelu.</p> <p>Eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi urasuunnittelun näkökulmasta.</p>	<p>T10 Taito ja tieto tunnistaa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksia monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla.</p>

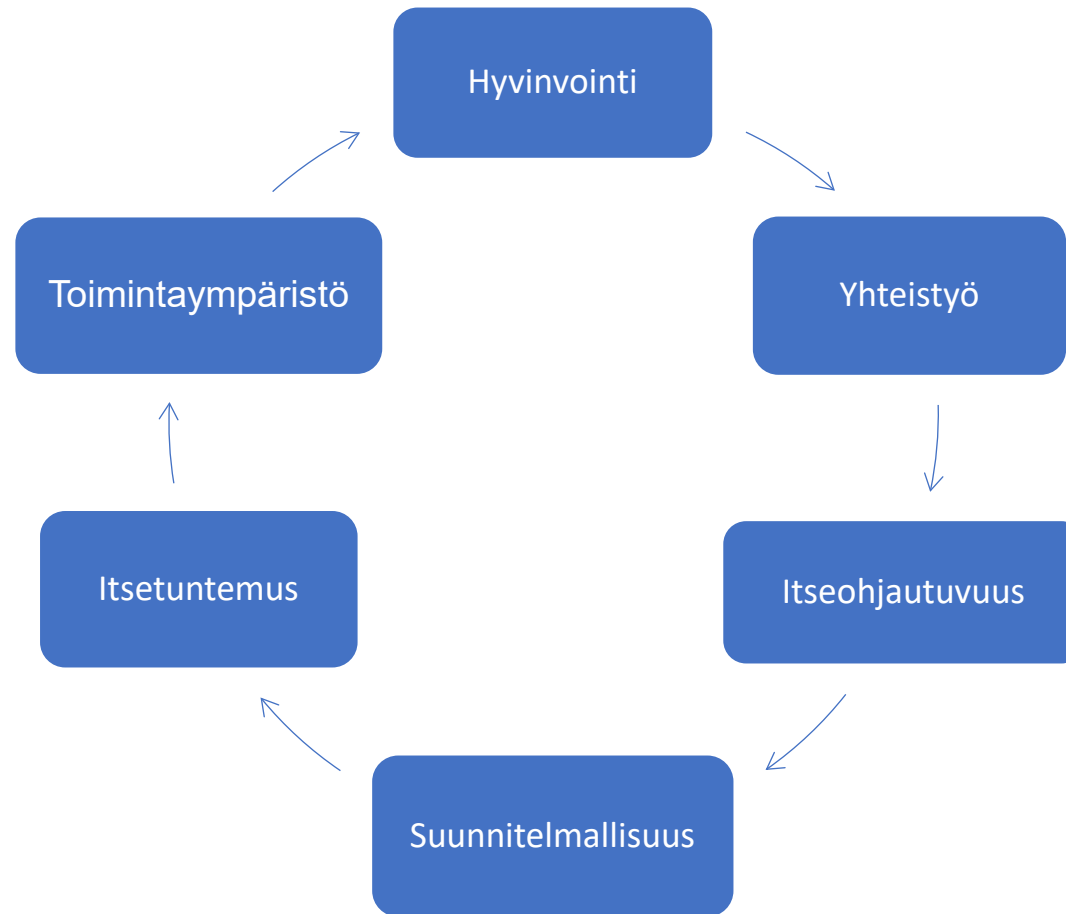

TEHO-mittari tehostetun oppilaanohjauksen tarpeen määrittelyn avuksi

- TEHO-mittari on tarkoitettu **perusopetusikäisen ja toisen asteen siirtymävaiheessa olevan oppijan ura- ja koulutusvalintavalmiuden itsearviointiin ja kehittämistarpeen paikantamiseen.**
- Toisaalta TEHO-mittari on kooste tavoitteista, joita on asetettu ohjaukselle perusopetuksessa. Toisaalta se on työkalu, jonka avulla voi arvioida oppilaanohjauksen tuloksellisuutta yksittäisen oppilaan kohdalla.
- TEHO-mittari jakaantuu kolmeen osaan:
  - Ensimmäisessä osassa arvioidaan sitä, millaisia laaja-alaisia ura- ja koulutusvalintavalmiuksia oppilaalle on siihen mennessä kehittynyt. Väittämät ovat johdettu tavoitteista, joiden saavuttamiseen jokaisen perusopetuksen opettajan tulisi osallistua.
  - Toinen osa on johdettu oppilaanohjaukselle asetetuista tavoitteista.
  - Kolmas osa sisältää tekijöitä, jotka indikoivat tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeesta.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja lainsäädännön lisäksi, mittarin rakentamistyössä on huomioitu elinikäisen ohjauksen periaatteet (ELGPN, 2015) ja Vuorisen ym. (2023) kokoama selvitys urasuunnittelutaidoista. Mittaria viimeisteltäessä on huomioitu kansallisessa urasuunnittelutaidon viitekehyksessä määritellyt kuusi urasuunnittelun taitoaluetta ja 34 osa-aluetta (KEHA-keskus, 2023).

TEHO-mittari: Ura- ja koulutusvalintavalmiuden kehittymisen arvioinnin osa-alueet

Uusi TEHO-mittari erityisesti perusopetuksen käyttöön. Tutustu demo-versioon:

<https://blog.edu.turku.fi/opo/ohjeita-opolle/teho/>

**Urasuunnittelutaidot osana
ammattillisen koulutuksen
HOKS-prosessia**

Urasuunnittelutaitojen oppimisen ja opettamisen taustalla oleva ohjaus ja sääntely, mm.

- **Lait ja asetukset**
  - Oppivelvollisuuslaki (L1214/2020)
  - Laki ja asetus ammatillisesta koulutuksesta (L531/2017, A673/2017)
  - Mahdollinen rahoituslainmuutos
- **Tutkintojen perusteet**
  - Ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteet
- **Hyvän ohjauksen kriteerit**
- **Elinikäisen ohjauksen strategia 2020-2028**
- **Karvi:** [Opinto-ohjauksen uusien muotojen arvioinnin loppuraportti](#)
  - Ammatillisessa koulutuksessa tulee kehittää ryhmämuotoista opinto-ohjausta.
  - Lisää tietoa jatko-opintomahdollisuuksista ja väyläopinnoista.
- **Elinikäisen ohjauksen kansallinen arviointitutkimus (Elontila):** ”Urasuunnittelutaitojen kehittäminen tulee ottaa painopistealueeksi.”
- **Kansallinen urasuunnittelutaitojen viitekehys**

Tarkoittaa erityisesti urasuunnittelutaitojen vahvistamiseen panostamista.

Taitoalueet ja osa-alueet, jotka korostuvat erityisesti ammatillisessa koulutuksessa

MINÄ
YKSILÖNÄ

1. ITSE- TUNTEMUS

- 1.1 Oma elämäntarina
- 1.2 Voimavarat ja työkyky
- 1.3 Tunteet ja toimintatavat
- 1.4 Arvot
- 1.5 Motivaatiotekijät
- 1.6 Kiinnostuksen kohteet
- 1.7 Suhtautuminen työhön ja opiskeluun

2. OSAAMIS- IDENTITEETIN RAKENTAMINEN

- 2.1 Osaaminen ja vahvuudet
- 2.2 Osaamisen soveltaminen
- 2.3 Kehittymiskohteet
- 2.4 Käsitys itsestä oppijana
- 2.5 Uusien taitojen opettelu

3. OMA TULEVAISUUS JA MUUTOSKYKY

- 3.1 Haaveet ja unelmat
- 3.2 Ongelmanratkaisu
- 3.3 Luovuus
- 3.4 Päätöksenteko
- 3.5 Tavoitteet
- 3.6 Varautuminen
- 3.7 Resilienssi
- 3.8 Epävarmuuden sietäminen

- 4.1 Mahdollisuudet ja reunaehdot
- 4.2 Työmarkkinat
- 4.3 Koulutus ja opiskelu
- 4.4 Yhteiskunnan rakenteet
- 4.5 Ekososiaaliset tekijät

4. TOIMINTA- YMPÄRISTÖN TUNTEMINEN

- 5.1 Osaamisen sanoittaminen
- 5.2 Viestintä
- 5.3 Vuorovaikutus työssä, opiskelussa ja omissa verkostoissa
- 5.4 Avun pyytäminen ja hyödyntäminen
- 5.5 Yhteiskunnan tarjoamat palvelut
- 5.6 Työnhakutaidot

5. VUORO- VAIKUTUS JA YHTEISTYÖ

- 6.1 Vaihtoehtoiset polut
- 6.2 Yhteiskunnan muutokset
- 6.3 Globaalit muutokset

6. TOIMINTA- YMPÄRISTÖN TULEVAISUUDEN HAHMOTTAMINEN

MINÄ OSANA
YHTEISÖJÄNI JA
YHTEISKUNTAA

Missä toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opitaan urasuunnittelutaitoja?

AINA ON
HYVÄ IKÄ
SUUNNITELLA
URAA

Urasuunnittelutaitoja opitaan esimerkiksi:

- Ammatilliset opinnot
  - Kaikki urasuunnittelutaitoalueet sisältyvät opintoihin jossain muodossa opintojen aikana.
  - Urasuunnittelutaitojen kehittymisen sanoittaminen osana ammatillisen substanssiosaamisen kehittymistä.
- Työelämässä oppiminen
- Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet -kurssit (pakollinen ja valinnaiset)
- Muut YTO-opinnot
- HOKS-keskustelut
  - Urasuunnitelmaa tarkennetaan läpi opintojen.
  - Urasuunnitelman tavoitteena on tukea opiskelijoita löytämään itselleen sopiva työura tai jatko-opiskelupaikka ammatillisten opintojensa jälkeen.
- Muut ohjauskeskustelut
- Opinto-ohjaajien yksilöohjaus
- Opinto-ohjaajien pienryhmäohjaus
- Yhteisöllisyyden tuki
- Opinto-ohjauksen infot/tapahtumat
- Kansainvälisyys
- Kilpailutoiminta
- Opiskelijakuntatoiminta
- Tutortoiminta
- AMK-väyläopinnot ja -kurkistuskurssit
- Urasuunnittelutaitojen itsearviointi- ja kehittämistyökalun sisällöt

Missä toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opitaan urasuunnittelutaitoja?

X = Ammatilliset tutkinnon osat | **Y** = Yhteiset tutkinnon osat | **Op** = Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet kurssi (pakollinen) | **Ty** = Työelämässä oppiminen
M = Muut urasuunnittelutaitoja vahvistavat toiminnot (tutortoiminta, kv-vaihdot, opiskelijakunta, kilpailutoiminta)

1. ITSE-TUNTEMUS

- 1.1 Oma elämäntarina **X**
- 1.2 Voimavarat ja työkyky **Y X X**
- 1.3 Tunteet ja toimintatavat **Y X**
- 1.4 Arvot **Y X**
- 1.5 Motivaatiotekijät **X**
- 1.6 Kiinnostuksen kohteet **Y X X**
- 1.7 Suhtautuminen työhön ja opiskeluun **Op X X X**

4. TOIMINTAYMPÄRISTÖN TUNTEMINEN

- 4.1 Mahdollisuudet ja reunaehdot **Op X X X X**
- 4.2 Työmarkkinat **Y X X X X**
- 4.3 Koulutus ja opiskelu **Op X X X**
- 4.4 Yhteiskunnan rakenteet **Y X X**
- 4.5 Ekososiaaliset tekijät **Op X X X**

2. OSAAMIS-IDENTITEETIN RAKENTAMINEN

- 2.1 Osaaminen ja vahvuudet **Op X X X**
- 2.2 Osaamisen soveltaminen **Op X X X**
- 2.3 Kehittymiskohteet **Op X X**
- 2.4 Käsitys itsestä oppijana **Op X X X**
- 2.5 Uusien taitojen opettelu **Op X X**

5. VUOROVAIKUTUS JA YHTEISTYÖ

- 5.1 Osaamisen sanoittaminen **Op X X X X**
- 5.2 Viestintä **Op X X X X**
- 5.3 Vuorovaikutus työssä, opiskelussa ja omissa verkostoissa **Op X X X**
- 5.4 Avun pyytäminen ja hyödyntäminen **Op X X X**
- 5.5 Yhteiskunnan tarjoamat palvelut **Op X X**
- 5.6 Työnhakutaidot **Op X X X X**

3. OMA TULEVAISUUS JA MUUTOSKYKY

- 3.1. Haaveet ja unelmat **Op X X**
- 3.2 Ongelmanratkaisu **X**
- 3.3 Luovuus **X**
- 3.4 Päätöksenteko **Op X X**
- 3.5 Tavoitteet **X X**
- 3.6 Varautuminen **X X**
- 3.7 Resilienssi **X X**
- 3.8 Epävarmuuden sietäminen **X X**

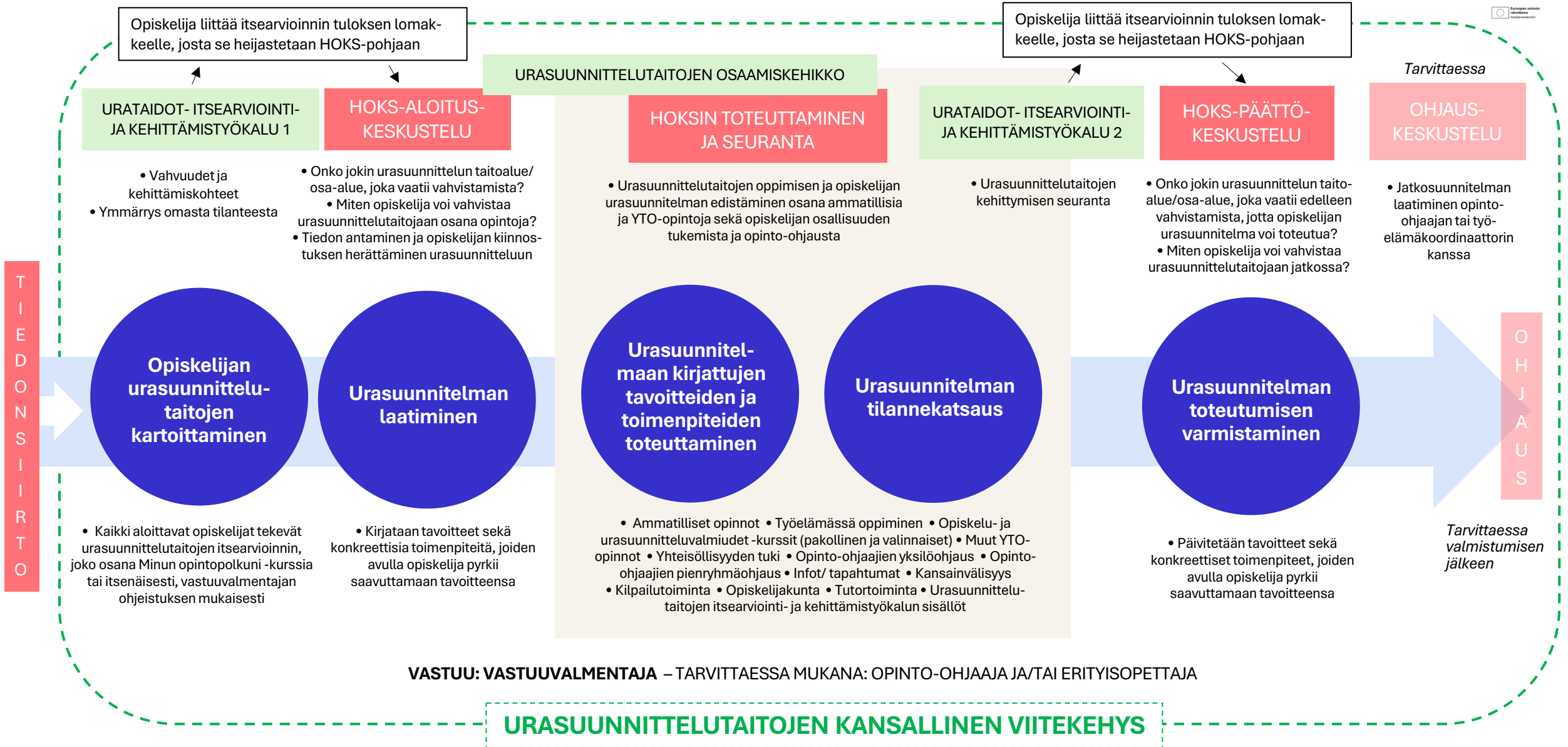
6. TOIMINTAYMPÄRISTÖN TULEVAISUUDEN HAHMOTTAMINEN

- 6.1 Vaihtoehtoiset polut **Op X X X**
- 6.2 Yhteiskunnan muutokset **Op X X X**
- 6.3 Globaalit muutokset **Op X X X**

Urasuunnittelutaidot ammatillisessa koulutuksessa – Case Hyria

AINA ON
HYVÄ IKÄ
SUUNNITELLA
URAA

Urasuunnittelutaidot lukion ohjausprosessissa

Urasuunnittelutaitojen oppimisen ja opettamisen taustalla oleva ohjaus ja sääntely, mm.

- **Lait ja asetukset**
  - Oppivelvollisuuslaki (L1214/2020)
  - Lukiolaki ja -asetus (L 714/2018, A 810/2018)
- **Lukion opetussuunnitelmien perusteet**
- **Hyvän ohjauksen kriteerit**
- **Elinikäisen ohjauksen strategia 2020-2028**
- **Karvi:** [Opinto-ohjauksen uusien muotojen arvioinnin loppuraportti](#)
  - Opinto-ohjauksessa tulisi keskittyä nykyistä monipuolisemmin uraohjaukseen, kuten tietoon erilaisista ammateista ja työllistymismahdollisuuksista
- **Elinikäisen ohjauksen kansallinen arviointitutkimus (Elontila):** ”Urasuunnittelutaitojen kehittäminen tulee ottaa painopistealueeksi.”
- **Kansallinen urasuunnittelutaitojen viitekehys**

Tarkoittaa erityisesti urasuunnittelutaitojen vahvistamiseen panostamista.

Taitoalueet ja osa-alueet, jotka korostuvat erityisesti lukiossa

MINÄ
YKSILÖNÄ

1. ITSE- TUNTEMUS

- 1.1 Oma elämäntarina
- 1.2 Voimavarat ja työkyky
- 1.3 Tunteet ja toimintatavat
- 1.4 Arvot
- 1.5 Motivaatiotekijät
- 1.6 Kiinnostuksen kohteet
- 1.7 Suhtautuminen työhön ja opiskeluun

2. OSAAMIS- IDENTITEETIN RAKENTAMINEN

- 2.1 Osaaminen ja vahvuudet
- 2.2 Osaamisen soveltaminen
- 2.3 Kehittymiskohteet
- 2.4 Käsitys itsestä oppijana
- 2.5 Uusien taitojen opettelu

3. OMA TULEVAISUUS JA MUUTOSKYKY

- 3.1. Haaveet ja unelmat
- 3.2 Ongelmanratkaisu
- 3.3 Luovuus
- 3.4 Päätöksenteko
- 3.5 Tavoitteet
- 3.6 Varautuminen
- 3.7 Resilienssi
- 3.8 Epävarmuuden sietäminen

- 4.1 Mahdollisuudet ja reunaehdot
- 4.2 Työmarkkinat
- 4.3 Koulutus ja opiskelu
- 4.4 Yhteiskunnan rakenteet
- 4.5 Ekososiaaliset tekijät

- 5.1 Osaamisen sanoittaminen
- 5.2 Viestintä
- 5.3 Vuorovaikutus työssä, opiskelussa ja omissa verkostoissa
- 5.4 Avun pyytäminen ja hyödyntäminen
- 5.5 Yhteiskunnan tarjoamat palvelut
- 5.6 Työnhakutaidot

- 6.1 Vaihtoehdotiset polut
- 6.2 Yhteiskunnan muutokset
- 6.3 Globaalit muutokset

4. TOIMINTA- YMPÄRISTÖN TUNTEMINEN

5. VUORO- VAIKUTUS JA YHTEISTYÖ

6. TOIMINTA- YMPÄRISTÖN TULEVAISUUDEN HAHMOTTAMINEN

MINÄ OSANA
YHTEISÖJÄNI JA
YHTEISKUNTAA

Missä lukiossa opitaan urasuunnittelutaitoja?

AINA ON
HYVÄ IKÄ
SUUNNITELLA
URAA

Urasuunnittelutaitoja opitaan esimerkiksi:

- Lukio-opinnoissa
  - Laaja-alaisen osaamisen (*Hyvinvointiosaaminen, Vuorovaikutusosaaminen, Monitieteinen ja luova osaaminen, Yhteiskunnallinen osaaminen, Eettisyys ja ympäristöosaaminen, Globaali- ja kulttuuriosaaminen*) tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempaan yhteiskunnallisena osaamisena.
  - Aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta sekä oman oppiaineensa osalta tekee korkeakoulujen ja työelämän kanssa yhteistyötä.
  - Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.
- Minä opiskelijana -moduuli ja Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus -moduuli
- TET-päivät
- Muut opinnot
- Opinto-ohjaajien yksilöohjaus
- Opinto-ohjaajien pienryhmäohjaus
- Yhteisöllisyyden tuki
- Opinto-ohjauksen infot/tapahtumat
- Kansainvälisyys
- Kilpailutoiminta
- Opiskelijakuntatoiminta
- Tutortoiminta
- Urasuunnittelutaitojen itsearviointi- ja kehittämistyökalun sisällöt

Missä lukiossa opitaan urasuunnittelutaitoja?

X = Hyvinvointiosaaminen (01) | X = Vuorovaikutusosaaminen (02) | X = Monitieteinen ja luova osaaminen (03)
X = Yhteiskunnallinen osaaminen (04) | X = Eettisyys ja ympäristöosaaminen (05) | X = Globaali- ja kulttuuriosaaminen (06)

1. ITSE-TUNTEMUS

- 1.1 Oma elämäntarina X X
- 1.2 Voimavarat ja työkyky X
- 1.3 Tunteet ja toimintatavat X X
- 1.4 Arvot X X
- 1.5 Motivaatiotekijät X X
- 1.6 Kiinnostuksen kohteet X X
- 1.7 Suhtautuminen työhön ja opiskeluun X

2. OSAAMIS-IDENTITEETIN RAKENTAMINEN

- 2.1 Osaaminen ja vahvuudet X X
- 2.2 Osaamisen soveltaminen X
- 2.3 Kehittymiskohteet X X
- 2.4 Käsite itsestä oppijana X
- 2.5 Uusien taitojen opettelu X

3. OMA TULEVAISUUS JA MUUTOSKYKY

- 3.1. Haaveet ja unelmat X
- 3.2 Ongelmanratkaisu X
- 3.3 Luovuus X
- 3.4 Päätöksenteko
- 3.5 Tavoitteet
- 3.6 Varautuminen X
- 3.7 Resilienssi X X
- 3.8 Epävarmuuden sietäminen X X

4. TOIMINTAYMPÄRISTÖN TUNTEMINEN

- 4.1 Mahdollisuudet ja reunaehdot X X
- 4.2 Työmarkkinat X X
- 4.3 Koulutus ja opiskelu X X
- 4.4 Yhteiskunnan rakenteet X X
- 4.5 Ekososiaaliset tekijät X X X

5. VUOROVAIKUTUS JA YHTEISTYÖ

- 5.1 Osaamisen sanoittaminen X
- 5.2 Viestintä X
- 5.3 Vuorovaikutus työssä, opiskelussa ja omissa verkostoissa X
- 5.4 Avun pyytäminen ja hyödyntäminen X X
- 5.5 Yhteiskunnan tarjoamat palvelut X
- 5.6 Työnhakutaidot X

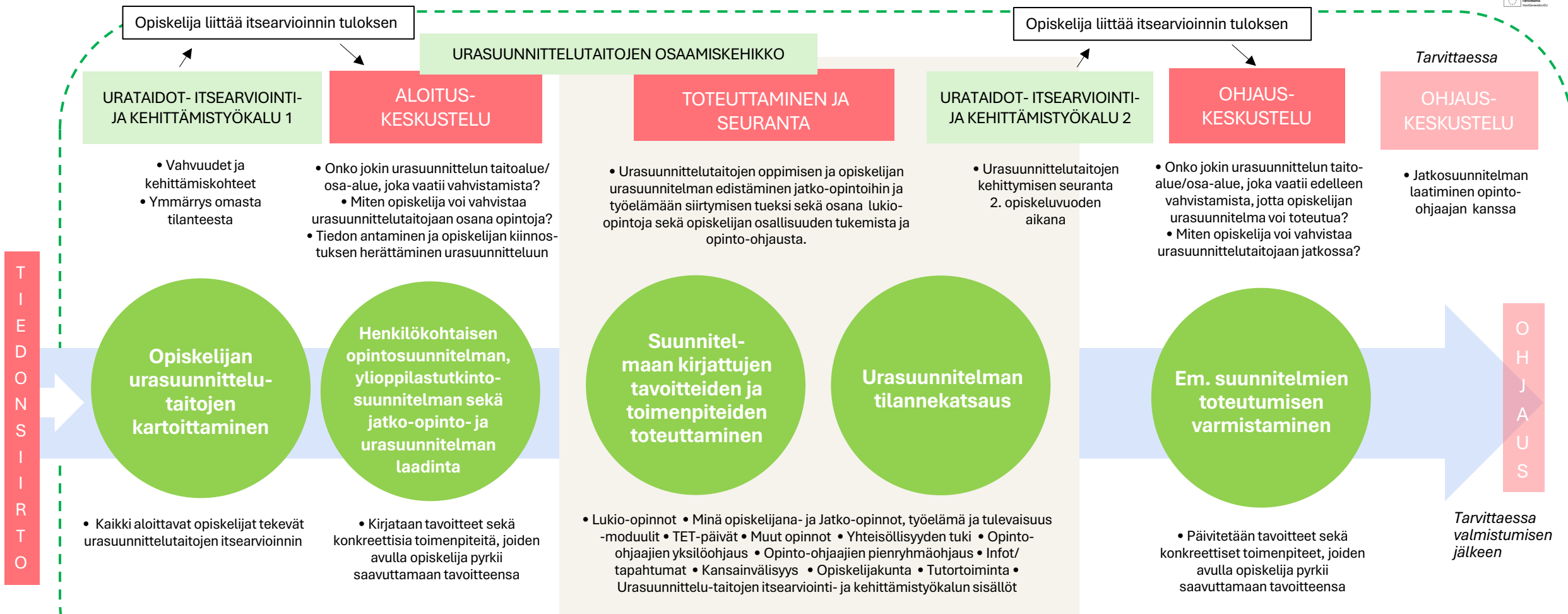
6. TOIMINTAYMPÄRISTÖN TULEVAISUUDEN HAHMOTTAMINEN

- 6.1 Vaihtoehtoiset polut X X X X
- 6.2 Yhteiskunnan muutokset X X X
- 6.3 Globaalit muutokset X X X X

Urasuunnittelutaidot lukiossa

AINA ON HYVÄ IKÄ SUUNNITELLA URAA

VASTUU: OPINTO-OHJAAJA/RYHMÄNOHJAAJA – MUKANA: AINEENOPETTAJA, ERITYISOPETTAJA

URASUUNNITTELUTAIDOJEN KANSALLINEN VIITEKEHYS

osaamispolku.fi/ohjaaja

URASUUNNITTELUTAITOJEN KEHITTÄMISKOKONAISUUS 2024

KEHA-keskus

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Hyria

AINA ON
HYVÄ IKÄ
SUUNNITELLA
URAA